

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

22.08 2024-cü il tarixli
3-28/3-2-5407/2024 nömrəli əmrinə
96 nömrəli əlavə

“Yolun və süni qurğuların cari təmiri və saxlanması üzrə briqadir”

ixtisası üzrə

Təhsil Proqramı (Kurikulum

**“Yolun və süni qurğuların cari təmiri və saxlanması üzrə briqadir” ixtisası üzrə
Təhsil Proqramı (Kurikulum)**

- 1. Təsnifat üzrə ixtisasın şifri (kodu): 030919**
- 2. Məşğulluq təsnifatında kodu:**
- 3. Milli kvalifikasiyalar səviyyəsi: 4**
- 4. Peşə təhsili pilləsi:** Texniki peşə təhsili
- 5. İxtisasın qrupu:** Yol maşınlarına xidmət
- 6. İxtisasın əhatə etdiyi sahələr:** Aviasiya, kosmik raket, dəniz texnikası və nəqliyyat vasitələri
- 7. Qəbul şərtləri:** Tam orta təhsil
- 8. Tədris müddəti:** Tam orta təhsil bazasından: 1 il
- 9. Attestasiya:** Tələbələrin qiymətləndirilməsi “Peşə təhsili pilləsində təhsilalanların attestasiyasının aparılması Qaydası”na uyğun həyata keçiriləcək.

İxtisasın tədris planı - modulların siyahısı

İxtisasın adı: Yolun və süni qurğuların cari təmiri və saxlanması üzrə briqadir								
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)								
No	Bölmələr, təhsil sahələri, modullar	saatların miqdarı	Həftəlik dərslərin miqdarı					məsləhət
			I	II				
			15	10	3	9	1	
	2	3	4	6	7	8	9	
1	Fiziki tərbiyə	25	1	1				
2	Hesablama əməliyyatları	45	3					
3	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	30		3				
4	Sahibkarlıq	30	2					
5	İKT-dən istifadə	45	3					
	Baza modulları üzrə cəmi	175	9	4				
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri							
6	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	25	1	1				
7	Dəmir yolu və süni qurğuların quruluşu	60	4					
8	Dəmir yolu və süni qurğuların təmiri və cari saxlanması	110	4	5				
9	Dəmir yolu və süni qurğuların istismarı və onlara texniki xidmət	85	3	4				
10	Texniki istismar qaydaları və təlimatlar	40		4				
11	Elektrik qurğularının texniki istismar qaydaları	60	2	3				
12	Dəmir yolunun ümumi kursu	30	2					
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri cəmi	410	16	17				
	İstehsalat təlimi (praktik modullar)	395	10	14	35	0		
	İstehsalat təcrübəsi	360				40		
	Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1340	35	35	35	40		
	Məsləhət saatları	20						20
	YEKUN	1360						

Modulların spesifikasiyası

Modulun adı: Hesablama əməliyyatları
Modulun kodu: 1
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirməyi, hesablamlar aparmağı, cədvəl və qrafiklər hazırlamağı, onlardan istifadə etməyi, cəbri qanunları tətbiq etməyi və təsviri statistikadan istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Məsələlərin həllində riyazi düşüncə nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Riyazi məsələlərin həllini necə qavradığını izah edir.
2. Məsələlərin həllində nə zaman riyazi üsullardan istifadə edəcəyini müəyyən edir.
3. Riyazi qanunlardan istifadə edərək məsələlərin həlli zamanı hansı texniki vəsaitlərdən istifadə olunacağını tədqiq edir.
4. Praktiki məsələlərdə riyazi termin və modellərdən istifadə etmək üçün nümunələr verir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə hesablamalar aparır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İşdən əlavə vaxt üçün hesablanan bonusları və çıxılmaları nəzərə almaqla əmək haqqından xalis gəliri hesablayır.
2. Faizləri və yenidən ödənişləri (qaytarılmaları) bank krediti üzrə hesablayır.
3. Formul və reseptlər əsasında xammalın müxtəlif qarışıqlarını hesablayır.
4. Sifarişlərlə əlaqəli tipik hesabatlar aparır.
5. Digər tipik işlərlə bağlı hesablamaları yerinə yetirir.
Təlim nəticəsi 3: Sadə qrafik və cədvəllər hazırlayır və məsələlərin həllində onlardan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Histoqramdan, nöqtəli diaqramdan, xətti qrafik və piktoqramdan alınan məlumatlardan istifadə edir.
2. Nəzərdən keçirilən işdən alınan informasiyalara əsasən, histoqramlar, nöqtəli diaqramlar, xətti qrafik və ya piktoqramlar qurur.

3. Exceldən istifadə etməklə 2-ci qiymətləndirmə meyarındaki diaqramları qurur.
Təlim nəticəsi 4: Məsələlərin həllində sadə cəbri qaydaları tətbiq edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Mötərizələrdən istifadə etməklə ifadələri aydınlaşdırır və sadələşdirir.
2. Tənliklər və riyazi ifadələrlə düzgün manipulyasiya edir və onları sadələşdirir.
3. Müvafiq dəyişənlərdən istifadə edərək riyazi funksiyalar qurur.
4. İndexslər qanunu tətbiq edir.
5. Sadə xətti funksiyaları praktiki misallarla izah edir.
Təlim nəticəsi 5: Sadə təsviri statistikadan istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çoxluğa qarşı seçim konsepsiyasını izah edir.
2. Mərkəzin tendensiya üzrə məlumatlarını təsvir edir (moda, median, ədədi orta).
3. Dispersiya ölçüləri olan məlumatları təsvir edir.
4. Histoqram və diaqramları təsvir edir.

Modulun adı: Sahibkarlıq
Modulun kodu: 2
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirib qiymətləndirməyi, ideyaların həyata keçirilməsi üçün lazımı resursları müəyyənləşdirib toplamağı və ideyaları həyata keçirilməsi yollarını göstərməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Sahibkarlıq ideyalarını, imkanlarını müəyyən etməyi və qiymətləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Sahibkarlığın mahiyyətini izah edir.
2. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlində olan imkanları müəyyən edir.
3. Sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirir.
4. Sahibkarlıq ideyasını qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə biznes layihəsini hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları

1. Biznes planının məqsəd və strukturunu izah edir.
2. Marketing planını hazırlayır.
3. Satış və insan resurslarını planlaşdırır.
4. İnvestisiya və maliyyə planını hazırlayır.
5. Büdcəni planlaşdırır.
6. Qeyri-müəyyənlik və risk hallarında necə qərar qəbul edəcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 3: Sahibkarlıq ideyalarını necə həyata keçirməli olduğunu göstərir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yaradılan müəssisənin hüquqi məsələlərini təsvir edir.
2. Sahibkarlıq prosesində başqaları ilə səmərəli əməkdaşlıq üçün nə edəcəyini təsvir edir.
3. Biznes plan hazırlanmasından sonrakı addımlarını müəyyən edir.

Modulun adı: Fiziki tərbiyə
Modulun kodu: 3
Modulun ümumi məqsədi: Bu modul tamamlandıqdan sonra tələbə tərbiyəvi prosesdə sağlamlığın yüksəldilməsi, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, pis vərdişlər, fərdi fiziki inkişaf və sağlam fiziki həyat haqqında zəruri məlumatı biləcək və dövlət standartında müvafiq təlimlərlə nəzərdə tutulan fiziki standartları yerinə yetirmək üçün fərdi olaraq seçilmiş kompleks sağlamlıq və gimnastika məşğələlərini həyata keçirməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Hərəkəti və bacarıqları formalaşdıran müxtəlif statik və dinamik hərəkətləri sadə üsullarla icra edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hərəkətlərin sağlamlaşdırıcı və inkişafetdirici təsirini izah edir.
2. Hərəkətlərin icra şəraiti və icra üsulunun təkmilləşdirilməsi barədə müzakirə aparır.
3. Şəxsiyyətin harmonik inkişafını təsvir edir.
4. Fiziki tərbiyə üzrə nəzəri bilikləri izah edir.
Təlim nəticəsi 2: Fiziki tərbiyə prosesində intizam və rejim qaydalarına əməl edir, birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları

1. Aktiv hərəkətlərlə bağlı bacarıq və vərdişlərini nümayiş etdirir.
2. Aktiv hərəkətlərin icrasında əlverişli üsullarından istifadə edir.
3. Aktiv hərəkətlərinə nəzarət edir.

Modulun adı: Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması
Modulun kodu: 4
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi, düşünməyi, problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi, karyera məqsədlərini müəyyən etməyi və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Stresi idarə edir və emosiyaları tənzimləyir.
2. Pozitiv düşünür və özünü qiymətləndirir.
3. Empatiya qurur və dinləyir.
4. Şəxslərarası münasibətləri effektiv idarə edir və mübahisələri həll edir.
5. İnamlı ünsiyyət qurur.
Təlim nəticəsi 2: Düşünməyi və problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Məqsədlərini müəyyənləşdirir və qərarları qəbul edir.
2. Problemləri həll edir.
3. Tənqidi və yaradıcı düşünür.
4. İcra edir və davamlılığı təmin edir.
Təlim nəticəsi 3: Karyera məqsədlərini müəyyən edir və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Karyera anlayışının mənasını izah edir.
2. Karyera məqsədlərinin müəyyən edilməsi yollarını araşdırır.
3. Müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə edir.

4. Peşəkar inkişafın üsul və mərhələlərinə tətbiq edir.

Modulun adı: İKT-dən istifadə

Modulun kodu: 5

Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə işlə əlaqəli məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi, müxtəlif müvafiq mediadan istifadə etməklə peşəkarcasına əlaqə qurmağı və əməkdaşlıq etməyi, peşəkar rəqəmsal məzmun hazırlamağı, İT-dən təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi və texnologiyadan istifadə etməklə problemləri həll etməyi bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: İnternetdə məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Müvafiq məlumat göstəricilərini (verilənlər), məlumat və rəqəmsal məzmunu müəyyən edir.
2. Müvafiq məlumat göstəricilərinin, məlumat və rəqəmsal məzmunun keyfiyyətini dəyərləndirir.
3. Rəqəmsal mühitlərdə məlumat göstəricilərini, məlumatları və rəqəmsal məzmunu idarə edir.

Təlim nəticəsi 2: Sosial media vasitələrindən istifadə edir.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına işləyir.
2. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə məlumat göstəricilərini, məlumat və rəqəmsal məzmunu paylaşır.
3. Rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə öz işlərini yerinə yetirir.
4. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına davranır.
5. Peşəkar şəbəkə vasitəsilə ünsiyyət qurur.
6. Rəqəmsal kimliyi idarə edir.

Təlim nəticəsi 3: Rəqəmsal məzmun hazırlayır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Müvafiq formatlarda peşəkar rəqəmsal məzmunu hazırlayır.

2. Yeni müvafiq məzmun hazırlanması üçün mövcud rəqəmsal məzmunu inteqrasiya edərək uyğunlaşdırır.
3. Müəlliflik hüququ və lisenziyaların məlumat göstəricilərinə, məlumat və rəqəmsal məzmununa necə tətbiq edilməsini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İnformasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları qoruyur.
2. Şəxsi məlumat və məxfiliyi qoruyur.
3. Cihazlardan istifadə edərkən sağlamlığını qoruyur.
4. Cihazlardan istifadə edərkən ətraf mühiti qoruyur.
Təlim nəticəsi 5: Sadə texniki problemləri həll edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları işlədərkən yaranmış texniki problemləri həll edir.
2. Texnologiyalardan istifadə etməklə işlə əlaqəli müvafiq ehtiyacları müəyyən edərək, bunların texnoloji həlli yollarını seçir.
3. Öz rəqəmsal bacarılarındakı çatışmazlıqları müəyyən edir.
4. Öz rəqəmsal bacarıqlarındakı çatışmazlıqları aradan qaldırmaq üçün inkişaf planını təqdim edir.

Modulun adı: İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları
Modulun kodu: 6
Modulun ümumi məqsədi: Modulu tamamladıqdan sonra tələbə əməyin, ətraf mühitin mühafizə olunma qaydalarını, istehsalat sanitariyası, əmək gigiyenası qaydalarını bilir və mümkün təhlükələrin qarşısını almağı bacarır.
Təlim nəticəsi 1: İş yerində əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini bilir və qaydaları tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əməyin təhlükəsizliyi və əmək fəaliyyəti ilə bağlı ümumi faktorları və təlimatları şərh edir.

2. Əməyin mühafizəsi ilə bağlı məqsəd, norma və standartları yerinə yetirir.
3. İş yerlərində əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsiz iş üsullarına riayət edir.
4. İstehsal sahələri və istehsal meydançaları ilə bağlı təhlükəsizlik tələblərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Alətlərlə işləyərkən, aqreqları sınaq edərkən əmək təhlükəsizliyi və iş zamanı yarana biləcək yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərini bilir və tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Elektriklə işləyən alətlərdən istifadə zamanı əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini sadalayır.
2. Elektrik maşınları quraşdırılmış otaqlarda ilkin mühafizə vasitələri – yanğın söndürən və quru qum olan yeşikdən istifadə qaydalarını təsvir edir.
3. Baş verə biləcək yanğın təhlükəsinin qarşısını ala biləcək tədbirləri və yanğının yayılmasına qarşı mübarizədə yanğın söndürmə vasitələrini seçir.
4. Nərdivanların, meydançaların və pilləkənlərin tətbiqi zamanı təhlükəsizlik tələblərini əlaqələndirir.
Təlim nəticəsi 3: İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat zədələnmələrinin növlərini və səbəblərini izah edir.
2. Zədələnmə və peşə xəstəliklərinin əsas səbəblərini təsvir edir.
3. İstehsalatda zədələnmə səbəblərinin qarşısını almaq üçün müəyyən tədbirlər görür.
4. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta olunanlar və onların iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə kateqoriya və risk qruplarını seçir;
Təlim nəticəsi 4: Əmək gigiyenası haqqında bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əmək gigiyenası haqqında ümumi bilgiləri və inkişafının əsas mərhələlərini izah edir.
2. Zərərli və təhlükəli faktorların təsnifatını təsvir edir.

3. Əməyin gigiyenası, əmək prosesini və istehsalat şəraitini, onların orqanizmlə qarşılıqlı təsirini müəyyən edir.
4. Əmək prosesinin xüsusiyyətlərindən və rejimindən asılı olan zərərləri kateqoriyalara (qruplara) bölür.
Təlim nəticəsi 5: İstehsalat səs-küylərinin və titrəyişlərin insan orqanizminə təsirini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat səs-küylərinin təsnifatını şərh edir.
2. İşçilərin orqanizminə səs-küylərin təsirini izah edir.
3. Səs-küylərin insan orqanizminə xoşagəlməz təsirinin profilaktikasını təsvir edir.
4. Müxtəlif güclü və tezlikli səslərin nizamsız (xaotik) birləşməsindən səs-küy (gurultu) yaranmasını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 6: Ətraf mühitin mühafizəsi və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair ilkin tədbirləri bilir və həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ekoloji qanunları təsvir edir.
2. Ekoloji şəraitin yaxşılaşdırılmasına yardımçı olan üsulları sadalayır.
3. Müəssisədə olan yanğınsöndürmə vasitələrindən düzgün istifadə edir.
4. Yanğın baş verərkən yanğın təhlükəsizliyinin əsas və fərdi ehtiyat tədbirləri ilə otaqlardan çıxma qaydalarını uyğunlaşdırır.
5. İşləri başa çatdırdıqdan sonra ətraf mühitin qorunması naminə ərazini təmizləyir.

Modulun adı: Dəmir yolu və süni qurğuların quruluşu
Modulun kodu: 7
Təlim nəticəsi 1: Torpaq yatağına olan tələbləri, qruntların xarakteristikası əndazənin növlərini və ölçülərini, əndazəsiz yüklərin növlərini və dərəcələrini, rels yollarının birləşməsi və kəsişməsinin növlərini, yol dəyişənlərin konstruksiyasını, yoldəyişən tirlər və piltələri, adi birtərəfli və simmetrik yoldəyişənin ölçülərini müəyyən edir.

Təlim nəticəsi 2: Yolun planı və profilini, ayırma zolağını, torpaq yatağının eninə profillərini, mürəkkəb şəraitdə torpaq yatağının konstruksiyasının xüsusiyyətlərini, suaxıdıcı qurğuları və tikililəri, torpaq yatağının deformasiyalarının aşkar edilməsini, körpülərdə və tunellərdə yolun quruluşunu, yola təsir edən qüvvələrin mahiyyətini bilir.yol təsərrüfatının yollarının birləşməsi və kəsişməsinin növlərini, yoldəyişən qurğuların xidmət müddətini, təmirlər arası müddəti müəyyən edir.

Təlim nəticəsi 3: Yol təsərrüfatının yollarının birləşməsi və kəsişməsinin növlərini, yoldəyişən qurğuların xidmət müddətini, təmirlər arası müddəti müəyyən edir. Relslərin tiplərini, şpalların növlərini və tiplərini, rels bərkidicilərinin növlərini və tiplərini, ballas qatının təyinatını, dəmir yolu keçidlərini, yolun əyri və düz sahələrində rels təkər izlərini saxlanma normalarını, keçid əyriləri haqqında məlumatları və şablonla yolun enini və relslərin səviyyəsini ölçməyi bilir. Yol işlərinin təsnifatını, yol təsərrüfatının pasportlaşdırılması və idarə edilməsini, yolun vəziyyətinə nəzarəti qaydalarına əməl etməyi bilir

Modulun adı: Dəmir yolu və süni qurğuların təmiri və cari saxlanması

Modulun kodu: 8

Təlim nəticəsi 1: Nasazlığın aşkar olunması barədə xəbərdarlığı, yollara texniki baxışın müddətləri və qaydaları haqqında bilir.

Təlim nəticəsi 2: Yolun cari saxlanışının planlaşdırılması, yolun vəziyyətinin qiymətləndirilməsi, yolun uzununa profil və səviyyə üzrə düzləndirilməsi,relsarası məsafələrin tənzimlənməsi və itələnməsi, yolun rixtovkası, relslərin tək-tək dəyişdirilməsi, calaqsız relsli yollarda temperatur aralıqlarının saxlanması qaydalarını bilir.

Təlim nəticəsi 3: Yolun qarla mübarizədən, qumdan, daşqından leysan yağışlarından qorunmasını, yol işlərinin görülməsində əməyin təhlükəsizliyinin təmin olunmasını, yol işlərinin hasarlanmasını, ətraf mühitin mühafizəsi məsələlərini bilir.

Modulun adı: Dəmir yolu və süni qurğuların istismarı və onlara texniki xidmət

Modulun kodu: 9

Təlim nəticəsi 1: : Rels izinin texniki şərtləri, quruluş normativləri və saxlanması Dəmir-beton şpallar üçün W-14 "FOSSLO" sistemli rels bərkidicilərini bilir və praktik tapşırıqları yerinə yetirməyi bacarır.

Təlim nəticəsi 2: Relslər və bərkidiciləri, şpallar və yerdəyişən tirlərini bilir və tətbiqini bacarır.

Modulun adı: Texniki istismar qaydaları və təlimatlar
Modulun kodu: 10
Təlim nəticəsi 1: Dəmir yol nəqliyyatı işçilərinin ümumi vəzifələrini, ümumi qaydalar və əndazənin növlərini, yol təsərrüfatının tikili və qurğularını, torpaq yatağının ölçülərini, yolun üst quruluşunu və süni qurğularını, relslərin tiplərini və yoldəyişənlərin markalarını, dəmir yolların kəsişmələrini, keçidləri və birləşmələri, yol işarə və nişanlarını bilir və onların dəmir yolu nəqliyyatında praktiki tətbiqini bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Lokomotiv və vaqon təsərrüfatının, su təchizatı və kanalizasiyanın tikili və qurğularını, bərpa vasitələrini, stansiya təsərrüfatının, işarəvermə, rabitə və hesablama texnikası tikili və qurğularını, işarələri, görünən, səs və dəvətedici işarələrin mənasını, işıqforların (giriş, çıxış, marşrut və keçid, çəpərləyici və qoruyucu, xəbərdaredici və təkrarlayıcı, lokomotiv işıqforları) növlərini və təyinatını, keçid svetoforunun şərti-icazəverici işarəsini, fəaliyyətsiz işıqforların nişanlanmasını bilir və onların tələbləri gözlənilməklə praktik tapşırıqları yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Çəpərləmə işarələrini, sürəti azalt daimi işarələrinin tələblərini və qoyulma məsafələrini, səyyar (köçürülən) işarələri, mənzillərdə qatarların hərəkətinə maneə törədən yerlərin və iş görülmə sahələrin çəpərlənməsini, stansiyalarda qatarların hərəkətinə maneə törədən yerlərin və iş görülmə sahələrin çəpərlənməsini, stansiya yollarında hərəkət tərkibinin çəpərlənməsini, mənzildə məcburi dayanma zamanı qatarın çəpərlənməsi qaydalarını, əl işarələrini, işarə göstəriciləri və nişanlarını, daimi və müvəqqəti işarə nişanlarını bilir və onların tələblərinə əməl etməklə praktik işləri yerinə yetirməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Manevr işarələrini, qatarları, lokomotivləri və digər hərəkət vahidlərinin nişanlanması işarələrini, səs, həyəcan işarələrini və xüsusi göstəricilərini, avtomat və yarımavtomat yol bloklamasını, yoldəyişənlərin və işarələrin elektrik mərkəzləşdirilməsini, dispetçer mərkəzləşdirilməsini, avtomat lokomotiv işarəvericisi və avtostopların təyinatını, yoldəyişənlərin və işarələrin açar asılılığını, stansiya bloklamasını, çeşidləmə təpələrinin mexanikləşdirilmə və avtomatlaşdırılma qurğularını, İMB və rabitə qurğularına texniki xidməti bilir və qatarların hərəkəti zamanı onlardan praktiki istifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 5: Dəmir yolu elektrik təchizatının tikili və qurğularını, tikili və qurğulara baxış və onların təmirini, hərəkət tərkibi və xüsusi hərəkət tərkibinə ümumi tələbləri, təkər cütləri və tormoz avadanlıqları və avtoqoşqu qurğularını, hərəkət tərkibinin, o cümlədən özü hərəkət edən xüsusi hərəkət tərkibinin və vaqonların texniki xidməti və təmirini, qatarların hərəkət qrafikini, bölmə məntəqələrini, stansiyanın texniki işinin təşkilini bilir və tapşırıqları praktik icra etməyi bacarır.

Modulun adı: Dəmir yolunun ümumi kursu
Modulun kodu: 11

Təlim nəticəsi 1: Dəmiryol nəqliyyatı və onun vahid nəqliyyat sistemində rolunu, dəmiryol nəqliyyatının tikinti və qurğularını, dəmir yolunun quruluşu və texniki vasitələri haqqında ümumi məlumatları, yol təsərrüfatının vəzifələrini və strukturunu, dəmiryol nəqliyyatının elektrik təchizatının avadanlıqları və qurğularını bilir və onların dəmir yolu nəqliyyatında praktiki tətbiqini bacarır.

Təlim nəticəsi 2: Dəmiryol nəqliyyatının elektrik hərəkət tərkibləri barədə ümumi məlumatlar, elektrik lokomotivlərinin mexaniki hissələri, sabit cərəyan elektrik lokomotivlərinin elektrik avadanlıqlarını, dəyişən cərəyan elektrik lokomotivlərinin və elektrik qatarlarının xüsusiyyətlərini bilir və onların dəmir yolu nəqliyyatında praktiki tətbiqini bacarır.

Təlim nəticəsi 3: Avtonom qida mənbəli lokomotivlər barədə ümumi məlumatları, dizel lokomotivlərinin prinsiplərini, dizel qatarı, avtomatris, motolokomotiv və qazturbina lokomotivlərini, lokomotiv təsərrüfatını, lokomotivlərə xidmətin təşkilini, qatara təsir edən qüvvələr və lokomotivlərdə dartı qüvvəsinin yaranma prosesini, vaqonların təsnifatı və təyinatı, avtomatika və telemexanika qurğularının vəzifəsi və təsnifatını, dəmiryol nəqliyyatında rabitə sistemlərinin növləri və onlara xidmət, bölmə məntəqələrinin təyinatı və təsnifatı, qatarların hərəkət qrafikinə əhəmiyyəti və təsnifatını, metropolitenlər haqqında ümumi məlumatları bilir və tapşırıqları praktik icra etməyi bacarır.

Modulun adı: Elektrik qurğularının texniki istismar qaydaları

Modulun kodu: 12

Təlim nəticəsi 1: İstilik, elektromaqnit və radioaktiv şüalanmalardan mühafizəni, elektrik cərəyanından xəsarət alan adama ilk yardım göstərilməsini bacarır.

Təlim nəticəsi 2: Elektrik qurğularında mühafizə tədbirlərini kiçik gərginliklərin tətbiqi və şəbəkələrin mühafizə açılmasını, izolyasiyaya nəzarətini və ikiqat izolyasiyanı bilir və praktiki tapşırıqları yerinə yetirməyi bacarır.

Təlim nəticəsi 3: Elektrik qurğularının təhlükəsiz istismarının təşkilini, işləyən elektrik qurğularında iş aparılmasını, elektrik qurğularının quraşdırılmasında təhlükəsizlik texnikasını bilir.

İxtisası tədris edəcək pedaqoji heyətə qoyulan tələblər:

“Yolun süni qurğularının cari təmiri və saxlanması üzrə briqadir” ixtisası üzrə mühəndis pedaqoji heyət üzvünün müvafiq peşə-ixtisas sahəsi üzrə baza təhsili (ali, orta ixtisas) və ixtisas üzrə stajı azı 5 il, istehsalat və ya 1 il pedaqoji təcrübəsi olmalı, tədris etdiyi modullar (istehsalat təlimi ustalarının təhkim olduğu qrupun) baza ixtisasına uyğun gəlməlidir. Pedaqoji heyət üzvü tələbələr və həmkarları ilə ünsiyyət qurmaq bacarığına, əlaqələndiricilik, istiqamətvericilik xüsusiyyətlərinə malik olmalıdır. Tələbələrin ixtisasları üzrə dövrün tələbatına uyğun elmi-nəzəri bilikli mütəxəssis, tədqiqatçı kimi yetişmələrinə çalışmalı, müasir texnika, yeni istehsal və pedaqoji, innovativ təlim metodlarından, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmək bacarığı aşılmalıdır.

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş “Ana dilində ünsiyyət” səriştəsi “Azərbaycan dili”, “Xarici dildə ünsiyyət” səriştəsi “Xarici dil”, “İnformasiya texnologiyaları” səriştəsi “İnformatika”, “Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə” səriştəsi isə “Riyaziyyat” fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrin sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
  - 2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə “Azərbaycan dili - dövlət dili kimi”;
  - 2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə “Xarici dil”, “Fiziki tərbiyə”.
  - 2.3. “İnformatika” fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabineti olmayan peşə təhsili müəssisələrində “İnformatika” fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. “Xarici dil” fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrin mütləq çoxluğu nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları “əsas xarici dil” əsas götürülür.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrin sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında” qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilalanların sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə “Peşə təhsili haqqında” qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.

8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə” (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.
9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat” (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə” (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.
10. Tədrisi dual və duala bənzər təhsil proqramları üzrə aparılan ixtisaslar üzrə fərqli tədris planları tətbiq oluna bilər.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla “Stem” fənni əlavə olaraq tədris olunur.